

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.023.01.2021

Pan
Witold Kozłowski
Marszałek
Województwa Małopolskiego
ul. Raclawicka 56
30-017 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/033 System szkolenia kandydatów na kierowców

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego ¹ , ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Kozłowski, Marszałek Województwa Małopolskiego ² od 19 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą poprzednio funkcję Marszałka pełnił Jacek Krupa od 9 listopada 2015 r. do 18 listopada 2018 r. (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego. 2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do 30 września, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem lub po tym okresie, które mają związek z działaniami objętymi kontrolą).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	Małgorzata Korusiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/120/2021 z 8 listopada 2021 r. Barbara Madejska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/119/2021 z 8 listopada 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: UMWM lub Urząd.

² Dalej: Marszałek.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm.; dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁴

OCENA OGÓLNA

Marszałek Województwa Małopolskiego w latach 2018-2021 (30 września) prawidłowo sprawował nadzór nad działalnością Małopolskich Ośrodków Ruchu Drogowego⁵ oraz prawidłowo prowadził ewidencję egzaminatorów.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Zadania w zakresie sprawowania nadzoru nad MORD zostały uwzględnione w regulaminach właściwych komórek organizacyjnych Urzędu, a także zostały przypisane w zakresach czynności pracowników.

W okresie objętym kontrolą pracownicy Departamentu⁶ przeprowadzili we wszystkich Ośrodkach trzy kontrole kompleksowe obejmujące całokształt ich działalności w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych oraz 47 kontroli problemowych, w tym 8 z udziałem Policji. Również pracownicy Biura Audytu i Kontroli⁷ przeprowadzali kontrole związane z działalnością MORD – trzy kompleksowe oraz cztery doraźne. Podczas przeprowadzanych kontroli, w tym przy oglądaniu nagrań i rozpatrywaniu odwołań od egzaminów, egzaminator był oceniany również za swoją postawę.

Nie wystąpiły przypadki uzasadniające zawieszenie przeprowadzania przez MORD egzaminów państwowych.

Marszałek zgodnie z art. 72 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kierujących pojazdami⁸ wydał 43 decyzje o unieważnieniu egzaminu państwowego. Podstawą ich wydania było stwierdzenie, że w egzaminie brały udział osoby wskazane w art. 50 ust. 2 ww. ustawy oraz stwierdzenie, że nieprawidłowości ujawnione przy przeprowadzaniu egzaminu miały wpływ na jego wynik.

Kompletne skargi na sposób przeprowadzania egzaminów/odwołania były przekazywane przez poszczególne Ośrodki. Ich analizę wykorzystywano na warsztatach dla egzaminatorów, w których uczestniczyli również pracownicy Departamentu. W ramach sprawowania nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych, zgodnie z wymogami art. 67 ust. 1 pkt 8 ustawy o kierujących pojazdami, prowadzono także kwartalne analizy w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w każdym ośrodku egzaminacyjnym (z wyszczególnieniem ich oddziałów terenowych).

Ewidencja egzaminatorów była prowadzona na bieżąco w sposób prawidłowy. Była kompletna i zawierała wszystkie dane określone w art. 58 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami, a wpisy dokonywane były na podstawie dokumentów potwierdzających spełnianie wymagań przez wnioskujących, zawartych w art. 58 ust. 1 pkt 1-9 ww. ustawy.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: MORD lub Ośrodek.

⁶ Departamentu Transportu i Komunikacji (od 1 maja 2019 r. Departamentu Infrastruktury Drogowej i Transportu UMWM); dalej: *Departament*.

⁷ Od 1 maja 2019 r. Biuro Audytu i Kontroli, wcześniej Departament Audytu i Kontroli.

⁸ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1212 ze zm.); dalej: *ustawa o kierujących pojazdami*.

W okresie objętym kontrolą z ewidencji zostało wykreślonych 36 egzaminatorów, nie stwierdzono przypadku skreślenia egzaminatora z powodu rażącego naruszenia przez niego przepisów z zakresu egzaminowania ani przypadku ponownego wpisania do ewidencji egzaminatora wykreślonego wcześniej z powodu naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym UMWM⁹, zadania obejmujące zakres niniejszej kontroli wykonywał Zespół ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego¹⁰ w Departamencie. Do zadań wskazanego Departamentu należało m.in. wykonywanie zadań samorządu województwa określonych w ustawie o kierujących pojazdami oraz zadań z zakresu nadzoru na ośrodkami ruchu drogowego¹¹. Nadzorem były objęte: MORD w Krakowie przy ul. Nowohuckiej 33a, Oddział terenowy w Krakowie przy ul. Balickiej 127, Oddział Terenowy w Oświęcimiu przy ul. S. Leszczyńskiej 7, MORD w Tarnowie przy ul. Okrężnej 2f oraz MORD w Nowym Sączu przy ul. 29 Listopada 10, wraz z Oddziałem Terenowym w Nowym Targu przy ul. Wojska Polskiego 9.

Wśród szczegółowych działań Zespołu wyszczególniono m.in. podejmowanie działań związanych z prowadzeniem ewidencji egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców, obsługę wniosków kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców, a także prowadzenie spraw z zakresu ich wpisów do ewidencji (rejestrów), łącznie z wykreśleniem i aktualizacją tych wpisów, sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy oraz nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem.

Wskazane zadania były realizowane przez trzech, spośród pięciu pracowników Zespołu, którym przypisano w zakresach czynności obowiązki obejmujące m.in. współpracę z Ośrodkami, prowadzenie ewidencji egzaminatorów oraz nadzór nad egzaminatorami kierowców i kandydatów na kierowców, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie unieważnienia egzaminu państwowego na prawo jazdy, a także postępowań administracyjnych w sprawach dotyczących skreślenia

⁹ Uchwała nr 444/16 Zarządu Województwa Małopolskiego z 24 marca 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, ze zm. oraz od dnia 1 maja 2019 r. Uchwała nr 628/19 Zarządu Województwa Małopolskiego z 16 kwietnia 2019 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego ze zm.

¹⁰ Zarządzenie nr 115/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Transportu i Komunikacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (Zespół ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego), Zarządzenie nr 29/2018 z dnia 3 kwietnia 2018 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Transportu i Komunikacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (Zespół ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Infrastruktury Drogowej), Zarządzenie nr 59/2019 z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Infrastruktury Drogowej i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (Zespół ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Infrastruktury Drogowej), Zarządzenie nr 36/2020 z dnia 27 marca 2020 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Infrastruktury Drogowej i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (Zespół ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego).

¹¹ MORD stanowiły jednostki organizacyjne samorządu województwa.

z ewidencji, współpracę z Policją i sądami w ramach prowadzonej ewidencji egzaminatorów, występowanie do prokuratury z wnioskiem o objęcie postępowaniem przygotowawczym w przypadku pozyskania informacji o wystąpieniu zjawisk korupcyjnych w procesie egzaminowania, wykonywanie zadań marszałka w zakresie nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem (w tym m.in. prowadzenie ewidencji uprawnionych lekarzy), rozpatrywanie skarg na egzaminy państwowe na prawa jazdy oraz na działalność poszczególnych MORD, a ponadto przesyłanie danych m.in. egzaminatorów do Centralnej Ewidencji Kierowców¹². Wśród zadań były również: organizacja warsztatów z dyrektorami MORD w zakresie ujednolicania zasad egzaminowania w województwie małopolskim oraz współdziałanie z egzaminatorami nadzorującymi celem określenia istotnych elementów systemu egzaminowania.

Zadania w zakresie infrastruktury drogowej zostały przydzielone jednemu z członków Zarządu Województwa Małopolskiego¹³.

(akta kontroli str. 6-80, 81-135)

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, na marszałka nałożony został obowiązek kontrolowania wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, co najmniej raz na pół roku oraz gdy analizy w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych lub analizy skarg złożonych na ośrodek wskazują na jego nieprawidłowe działanie.

W planach kontroli ośrodków ruchu drogowego, sporządzonych przez Departament sprawujący nad nimi nadzór, założono kontrole problemowe prowadzone na podstawie art. 69 ustawy o kierujących pojazdami, których przedmiotem były:

- „prawidłowość prowadzenia egzaminów państwowych na prawo jazdy” w latach 2018-2021 – w każdym kwartale we wszystkich ośrodkach;
- „prowadzenie spraw związanych ze skargami złożonymi do MORD” w latach 2018-2021 we wszystkich ośrodkach;
- „przeprowadzanie praktycznej części egzaminu” – współpraca z Policją – w latach 2018-2019 we wszystkich ośrodkach.

Ponadto w 2019 r. zaplanowano we wszystkich ośrodkach kompleksowe kontrole, których przedmiotem był całokształt działalności ośrodka w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono:

- w 2018 r. – 24 kontrole problemowe (8 z Policją we wszystkich ośrodkach, wraz z ich oddziałami terenowymi);
- w 2019 r. – 5 kontroli problemowych i 3 kompleksowe (we wszystkich ośrodkach, wraz z ich oddziałami terenowymi);
- w 2020 r. – 6 kontroli problemowych;
- do 30 września 2021 r. – 12 kontroli problemowych.

W okresie objętym kontrolą Departament nie przeprowadzał kontroli doraźnych.

¹² Dalej: CEK.

¹³ Uchwała Nr 1527/15 ZWM z 12 listopada 2015 r. w sprawie zasad pracy i podziału kompetencji dla członków ZWM, ze zm.

(akta kontroli str. 136-158)

Dyrektor Departamentu wyjaśnił, że „(...) mniejsza liczba kontroli w odniesieniu do planu kontroli w 2019 r. (w tym również kontrole planowane z Policją) wynikała z nałożonych dodatkowych zadań na Zespół (program poprawy bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych) oraz braków kadrowych (długotrwałe zwolnienie lekarskie pracownika zajmującego się m.in. sprawami MORD). W roku 2020 ze względu na panującą pandemię, plan nie został zrealizowany w całości (zamknięcia ośrodków, wprowadzony lockdown, zachowanie obostrzeń, zakaz przeprowadzania kontroli ze względu na Covid-19)”.

(akta kontroli str. 189-190, 203-213)

W Urzędzie nie określono wewnętrznych procedur dotyczących sposobu dokumentowania kontroli. Dyrektor Departamentu wskazał, że „nie określono procedur określających sposób dokumentowania przebiegu kontroli, ponieważ żaden przepis prawa nie nakłada obowiązku opracowania procedury kontroli realizowanych przez Departament TK”. Kontrole prowadzono według opracowanego przez pracowników Departamentu wzoru protokołu kontroli, w którym umieszczono wszystkie elementy wynikające z rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego¹⁴. Czynności kontrolne prowadzili upoważnieni pracownicy, którym w zakresach czynności zapisano, że posiadają uprawnienia niezbędne do realizacji powierzonych zadań.

Analiza dokumentacji trzech kontroli kompleksowych wykazała, że zostały one przeprowadzone w MORD w Nowym Sączu i jego jednostce terenowej, w MORD w Tarnowie oraz w MORD w Krakowie, wraz z jednostkami terenowymi. Kontrole zostały przeprowadzone odpowiednio w lipcu, listopadzie oraz w grudniu 2019 r., na podstawie art. 69 ust. 4 ustawy o kierujących pojazdami.

Z protokołów tych kontroli wynikało, że ich zakres obejmował sprawdzenie danych wskazanych w § 5 rozporządzenia w sprawie kontroli¹⁵, tj. obejmował sprawdzenie:

- spełniania warunków niezbędnych do przeprowadzania egzaminów państwowych;
- prawidłowości prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych;
- prawidłowości przeprowadzania części teoretycznej egzaminów państwowych;
- prawidłowości przeprowadzania części praktycznej egzaminów państwowych;
- spełniania przez egzaminatorów przeprowadzających egzaminy państwowe niezbędnych wymagań;
- pozostałej działalności ośrodka związanej z przeprowadzaniem egzaminów państwowych.

Czynnościom kontrolnym poddano wszystkie elementy wskazane w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (Dz. U. poz. 1325); dalej: rozporządzenie w sprawie kontroli.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie kontroli wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego (Dz. U. poz. 1325); dalej: rozporządzenie w sprawie kontroli.

uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach¹⁶, tj. sprawdzono i opisano w protokołach m.in.:

- place manewrowe służące do przeprowadzania egzaminów państwowych, wyposażenie i przeznaczenie budynków będących w dyspozycji Ośrodków (np. pomieszczenie, w którym odbywa się komputerowe losowanie osób egzaminowanych, serwerownia, sala komputerowa ze stanowiskami egzaminacyjnymi);
- warunki techniczne i wyposażenie pojazdów wykorzystywanych do prowadzenia egzaminów państwowych (np. pojazdy na kat. B były wyposażone w urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk, które są uruchamiane i zatrzymywane bez ingerencji egzaminatora w procesie rejestracji, urządzenia nie pozwalały na ingerencję w zapis na informatycznym nośniku danych; zabezpieczenia nagrania z egzaminu na kat. B jest dokonywane bezpośrednio po zakończeniu egzaminu w drodze zdeponowania nośnika w MORD; sprawdzano także przestrzeganie terminów badań technicznych i ubezpieczeń wykorzystywanych pojazdów);
- obieg dokumentów od momentu zapisu na egzamin do momentu wysyłki po zdanym egzaminie (obieg dokumentów od momentu pobrania profilu kandydata na kierowcę tzw. PKK, przez wyznaczenie terminu egzaminu, ewidencję wniesionych opłat, losowanie egzaminatorów, wpisanie wyników po wysyłkę do starostwa były realizowane przez system teleinformatyczny SI WORD Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A.)¹⁷;
- prawidłowość przeprowadzania części teoretycznej i praktycznej egzaminów państwowych, zabezpieczenie systemu informatycznego oraz przydział i odbiór haseł do poszczególnych programów (system umożliwia zastosowanie zakazu przeprowadzenia egzaminu państwowego dla osób wskazanych w art. 57 ustawy o kierujących pojazdami);
- sposób realizacji zadań przez egzaminatorów nadzorujących i koordynujących (np. prawidłowość doboru osób egzaminowanych do egzaminatorów, realizację obowiązków egzaminatorów nadzorujących);
- prowadzenie kontroli wewnętrznej w Ośrodku w odniesieniu do egzaminatorów.

Do protokołów kontroli w ww. MORD dołączono: protokoły oględzin (pojazdów egzaminacyjnych), kopie i wydruki dokumentów oraz zestawienia i obliczenia. Nie zachodziła konieczność dołączania: zapisu dźwięków lub obrazu, załączania dokumentacji fotograficznej lub audiowizualnej, pokwitowania zabezpieczenia dokumentów, składania zeznań świadków, odpisów i wyciągów z dokumentów.

W czasie przeprowadzania ww. kontroli, ustnych wyjaśnień udzielali m.in. egzaminatorzy nadzorujący lub koordynujący, informatyk, główna księgowa, kierownik biura obsługi klienta, kierownik działu technicznego oraz administrator systemu teleinformatycznego.

¹⁶ Obowiązujące od 1 lipca 2019 r. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez egzaminatorów oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz.U. poz. 1206 ze zm.); dalej: *rozporządzenie w sprawie egzaminowania*.

¹⁷ Umowa nr 22/IV/19 z 28 marca 2019 r.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do dyrektora MORD w Nowym Sączu, wskazano uchybienia polegające na wyznaczeniu w 23 przypadkach wyznaczenia terminu egzaminu państwowego przez wskazanie daty przekraczającej 30 dni od dnia jej wyznaczenia oraz nieprzeprowadzanie kontroli pracy egzaminatorów. Jako zalecenia pokontrolne nakazano przestrzeganie terminu wskazanego w § 11 ust.1 pkt 3 powołanego wyżej rozporządzenia oraz przeprowadzanie kontroli pracy egzaminatorów. W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do dyrektora MORD w Tarnowie wskazano, że kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie objętym tematyką kontroli. W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do dyrektora MORD w Krakowie wskazano, że w czterech przypadkach nie został zachowany termin do złożenia oświadczenia majątkowego. Jako zalecenie wskazano przestrzeganie terminu określonego w art. 10 ust. 4 ustawy o ograniczaniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

(akta kontroli str. 81-135, 189-190, 203-205, 360-404)

Analiza dokumentacji pokontrolnej 12 kontroli problemowych wykazała, że:

- trzy były kontrolami skargowymi;
- jedna kontrola przeprowadzona była razem z Policją;
- w czterech przypadkach kontrola polegała na sprawdzeniu przez Departament nagrań z egzaminów, które poszczególne MORD przesyłały na wniosek tegoż Departamentu;
- w jednym przypadku kontrolowano egzaminy obejmujące teorię i praktykę;
- w dwóch przypadkach kontrola obejmowała egzamin z teorii;
- w jednym przypadku kontrola była przeprowadzona na placu manewrowym;
- w czterech przypadkach znajdowała się dokumentacja fotograficzna lub audiowizualna;
- w trzech przypadkach w toku kontroli składane były wyjaśnienia lub oświadczenia, które złożyli egzaminatorzy nadzorujący;
- w jednym przypadku w dokumentacji stwierdzono kopie dokumentów;
- w dwóch przypadkach w dokumentacji znajdowały się wydruki dokumentów;
- w trzech przypadkach dokumentacja zawierała zestawienia i obliczenia;
- w dokumentacji żadnej z badanych 12 kontroli nie stwierdzono załączenia do niej protokołów oględzin, zapisów dźwięku lub obrazu, zeznań świadków, pokwitowania zabezpieczenia dokumentów, odpisów dokumentów oraz wyciągów z dokumentów, ponieważ jak wskazał Kierownik Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego nie zachodziła taka konieczność.

(akta kontroli str. 189-190, 203-205, 264-267)

Ponadto kontrole związane z działalnością ośrodków ruchu drogowego prowadziło Biuro Audytu i Kontroli¹⁸, w którego planach przewidziano:

- w 2019 r. kontrole kompleksowe w MORD w Tarnowie, w MORD w Nowym Sączu i w MORD w Krakowie,
- w 2020 r. kontrolę sprawdzającą w MORD w Krakowie,
- w 2021 r. kontrole problemowo-sprawdzające w MORD w Tarnowie, w MORD Nowy Sączu w MORD w Krakowie.

¹⁸ Od 1 maja 2019 r. Biuro Audytu i Kontroli, wcześniej Departament Audytu i Kontroli.

Biuro Audytu i Kontroli przeprowadziło trzy kontrole kompleksowe w 2019 r. w MORD w Tarnowie, w MORD w Nowym Sączu i w MORD w Krakowie.

Przedmiotem ww. kontroli, przeprowadzanych na podstawie art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie województwa¹⁹, było: wynagradzanie kadry zarządzającej i egzaminatorów, zamówienia publiczne, wybrane zagadnienia dotyczące prawa pracy²⁰, procedura zapisów na egzamin na prawo jazdy, przeglądy, ubezpieczenie, wyposażenie samochodów egzaminacyjnych. W przypadku MORD w Krakowie badano również realizację zaleceń pokontrolnych. W ramach wskazanych kontroli, procedurę zapisów na egzamin na prawo jazdy zbadano w oparciu o dokument „Procedura zapisu na egzamin państwowy na prawo jazdy” oraz zestawienia operacji finansowych z wybranych dwóch dni (22 i 24 lipca 2019 r.). Pod kątem posiadania aktualnego badania technicznego oraz obowiązkowego ubezpieczenia OC poddano kontroli wybraną próbę pojazdów. (np. kontroli poddano 14 z 28 pojazdów MORD w Tarnowie).

Dyrektorzy poszczególnych MORD poinformowali Dyrektora Departamentu Audytu i Kontroli UMWM o sposobie i terminie realizacji wydanych zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 12-13, 24, 136-158, 448-450, 451)

Oprócz wymienionych wyżej zaplanowanych kontroli, Biuro Audytu i Kontroli zrealizowało cztery kontrole doraźne²¹, obejmujące swoim zakresem zagadnienia dotyczące m.in. rozliczania napraw pojazdów eksploatowanych przez Ośrodek, ze szczególnym uwzględnieniem pojazdów egzaminacyjnych; spraw poruszonych w pismach NSZZ Solidarność 80 z 8 czerwca 2020 r. i 17 listopada 2020 r.²²; postępowania ze skargami o charakterze mobbingowym, wnoszonych przez pracowników. Przeprowadzono także w MORD w Krakowie kontrolę sprawdzającą realizację zaleceń pokontrolnych wskazanych w kontroli kompleksowej z 2019 r.

(akta kontroli str. 140-158, 189-190, 219-233, 451)

Odnosnie do możliwości (uprawnień) oceny postawy egzaminatora na egzaminie, Dyrektor Departamentu wyjaśnił: „kompetencje Marszałka w zakresie oceny postawy egzaminatora są bardzo ograniczone. W przypadku Departamentu, podczas każdej kontroli przeprowadzanej zarówno w ośrodku egzaminowania, jak również podczas oglądania nagrań czy rozpatrywania odwołań od egzaminów egzaminator również jest oceniany za swoją postawę, wiedzę, itp. W przypadku stwierdzenia przez Urząd nieprawidłowości w odniesieniu do konkretnego egzaminatora, Dyrektor Ośrodka jest informowany o tym fakcie oraz proszony o podjęcie stosownych działań w tym zakresie. Podejmowane przez Urząd działania wynikają z zapisów art. 58 ust. 1 pkt 8 oraz art. 63 ust. 1 pkt 4 ustawy [...] o kierujących, zgodnie z którymi egzaminator jest osobą, która daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków i jest obowiązany rzetelnie i bezstronnie wykonywać swoje obowiązki. [...]”.

(akta kontroli str. 189-190, 219-233)

¹⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, ze zm.).

²⁰ Polityka zatrudniania, polityka antymobbingowa, czas pracy egzaminatorów, w tym, prawidłowość prowadzenia dokumentacji i przestrzeganie okresów rozliczeniowych.

²¹ Wszystkie kontrole przeprowadzone zostały w MORD w Krakowie.

²² Dotyczących odpowiednio: wykorzystywania samochodu prywatnego do celów służbowych oraz badań lekarskich pracowników i danych osobowych.

Zgodnie z zapisem art. 70 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami marszałek województwa zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych, jeżeli:

- 1) ośrodek nie spełnia wymagań dotyczących wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego;
- 2) w wyniku kontroli stwierdzono rażące uchybienia w zakresie, o którym mowa w art. 69 ust. 3 pkt 2 i 3 ww. ustawy.

W latach 2018-2021, w związku z niezaistnieniem przesłanek, o których mowa powyżej, nie została podjęta decyzja o zawieszeniu przeprowadzania egzaminów przez ośrodki egzaminowania z ww. powodów.

(akta kontroli str.191-192, 219-233)

W okresie objętym kontrolą²³, działając na podstawie art. 72 ustawy o kierujących pojazdami, Marszałek wydał 43 decyzje o unieważnieniu egzaminu:

- w 2018 r. – 9,
- w 2019 r. – 15,
- w 2010 r. – 14,
- do 30 września 2021 r. – 5.

Z urzędu²⁴, a trzy na wniosek dyrektora MORD.

Powodami unieważnienia egzaminów były:

- podjęcie przez egzaminatorów niewłaściwych decyzji o przerwaniu egzaminu i ustaleniu oceny negatywnej – 23 przypadki;
- wydanie prawa jazdy na podstawie orzeczenia psychologicznego wydanego z naruszeniem prawa (stwierdzone przez sąd) – 12 przypadków;
- obowiązywanie wobec egzaminowanego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych – pięć przypadków;
- brak ważnego orzeczenia lekarskiego (na dzień egzaminu) – dwa przypadki;
- przystąpienie do egzaminu w okresie, w którym egzaminowanego obowiązywał zakaz prowadzenia pojazdów oraz brak aktualnego orzeczenia lekarskiego – jeden przypadek.

W przypadkach decyzji podjętych na niekorzyść egzaminatora (unieważnienie decyzji o przerwaniu egzaminu kandydata na kierowcę) powodami ich podjęcia przez Urząd po analizie nagrań były uznanie m.in.: że nie doszło do wymuszenia przez egzaminowanego pierwszeństwa na skrzyżowaniu, nie doszło do nieustąpienia pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na oznakowanym przejściu dla pieszych oraz nie doszło do błędnej interpretacji znaku B-20 STOP.

(akta kontroli str. 191-192, 219-233, 288-353)

W okresie objętym kontrolą Zarząd Województwa Małopolskiego odwołał trzech dyrektorów MORD: w 2018 r. w Tarnowie²⁵ i w Nowym Sączu²⁶, w 2020 r.

²³ Tj. w latach 2018-30 września 2021 r.

²⁴ Decyzje wydano na podstawie informacji pozyskanych od m.in. Urzędu Miasta Nowy Sącz, Urzędu Miasta Tarnów, Urzędu Miasta Kraków, Starostw Powiatowych: w Oświęcimiu, w Bochni, w Myślenicach, w Limanowej, w Nowym Targu.

²⁵ Uchwała Nr 2303/18 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie odwołania (...) ze stanowiska Dyrektora Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Tarnowie.

²⁶ Uchwała Nr 2321/18 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie odwołania (...) ze stanowiska Dyrektora Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Nowym Sączu.

w Krakowie²⁷. W uzasadnieniach podjętych uchwał wskazano, że „zgodnie z zapisem art. 118 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 110 z późn. zm.), do kompetencji Zarządu Województwa należy powoływanie i odwoływanie dyrektora Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego”.

(akta kontroli str. 191-192, 219-233)

Odnosnie do sposobu wykorzystania skarg w procesie sprawowania nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminu, Dyrektor Departamentu wyjaśnił, że: „analiza skarg wpływających do MORD oraz do marszałka pozwoliła na wypracowanie w każdym z MORD takich samych reguł postępowania w przypadku złożenia odwołania. Ponieważ duża liczba osób nie chce składać oficjalnie skargi, ale jednak ma wątpliwości, co do egzaminu, każdy MORD, oprócz klasycznej skargi na egzamin wynikającej z art. 68 ustawy o kierujących pojazdami, wprowadził za wnioskiem Departamentu możliwość złożenia wniosku dot. zastrzeżeń na sposób przeprowadzenia egzaminu (§ 7 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2019 r. [...]). Departament w tym zakresie, jak również w zakresie złożonych skarg, przeprowadza corocznie kontrolę prawidłowości prowadzenia spraw związanych z prowadzonymi egzaminami na prawo jazdy przez MORD. Ponadto, gdyby stwierdzono większą liczbę skarg na jednego egzaminatora mógłby zostać on poddany kontroli, zarówno przez egzaminatora nadzorującego, jak również i Departament”. Wyjaśnił ponadto, że „analizę rozpatrywanych przez Departament odwołań od egzaminów wykorzystuje się na warsztatach dla egzaminatorów, gdzie omawiane są szczegółowo sprawy związane z przyczynami wnoszenia odwołań”. Wskazał również, że „wprowadzono w MORD zasadę, że w przypadku złożenia odwołania od egzaminu, egzaminator prowadzący egzamin zostaje w systemie wyłączony z możliwości wylosowania powtórnie osoby skarżącej”.

(akta kontroli str. 189-190, 203-213)

W latach 2018-2021 (30 września) dyrektorzy wszystkich MORD przesłali do Marszałka 175 skarg na sposób przeprowadzania egzaminów.

Analizą objęto dokumentację 20 skarg:

- 4 zakończyły się unieważnieniem egzaminu, 12 zakończyło się odmową unieważnienia egzaminu (skarga bezzasadna), 2 zakończyły się wycofaniem skargi, 1 zakończyła się pozostawieniem skargi bez rozpoznania (po bezskutecznych próbach skontaktowania się z osobą skarżącą), dodatkowo w jednym przypadku, jako skargę bezzasadną, uznano pismo przekazane faksem przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w którym skarżący nie wskazał o jaki egzamin chodzi, podawał jedynie zasłyszane opinie i prosił o zachowanie anonimowości;
- w 2 przypadkach skargi zostały przekazane do Marszałka z przekroczeniem 14-dniowego terminu wskazanego w art. 68 ust. 2 ustawy o kierujących pojazdami;
- w każdym przypadku przekazana przez MORD dokumentacja była kompletna, tj. zawierała wyjaśnienia egzaminującego oraz dokumentację dotyczącą

²⁷ Uchwała Nr 1611/20 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie odwołania (...) ze stanowiska Dyrektora Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Krakowie.

przebiegu egzaminu praktycznego m.in. arkusz przebiegu części praktycznej egzaminu, przebieg egzaminu zarejestrowany na płycie CD.

Przesłane przez Ośrodki do Marszałka dwóch skarg z przekroczeniem 14-dniowego terminu wskazanego w art. 68 ust. 2 ww. ustawy było spowodowane brakiem możliwości przesłania całej dokumentacji, ponieważ egzaminator, którego dotyczyła skarga przebywał na urlopie. Nie wpłynęło to na przeprowadzanie postępowań. Obie sprawy zakończyły się wydaniem decyzji unieważniającej przeprowadzony egzamin praktyczny. Kierownik Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego wskazał, że celem uniknięcia niedotrzymania terminu przesłania skargi przez MORD, ustalono, że w przypadku braku możliwości przesłania całej dokumentacji (absencja egzaminatora), Ośrodek przesyła dokumentację z adnotacją, że egzaminator jest nieobecny i jego wyjaśnienia zostaną przesłane w późniejszym terminie.

(akta kontroli str. 136, 159-164, 268-277, 451)

Departament prowadził kwartalne analizy w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w każdym ośrodku egzaminacyjnym (z wyszczególnieniem ich oddziałów terenowych), zgodnie z wymogami art. 68 ust. 1 pkt. 8 ustawy o kierujących pojazdami, w ramach sprawowania nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych. Analizy prowadzone były według kategorii prawa jazdy oraz według jednostek organizacyjnych. Wyniki żadnej z badanych analiz za lata 2018-2021 nie wskazywały na nieprawidłowe działanie ośrodka egzaminacyjnego.

W analizach kwartalnych wskazywano np., w których Ośrodkach przystępowali do egzaminu na placu manewrowym (i go nie zdawali) najgorzej wyszkoleni kandydaci. Badaniami kontrolnymi objęto zdawalność na kat. B we wszystkich MORD w latach 2018 i 2020:

- MORD Kraków: 2018 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 54,5% do 56,1% (26 tys. zdających); 2020 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 55,3% do 62,8% (17,3 tys. zdających); 2018 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 32,3% do 34,3% (35,2 tys. zdających); 2020 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 31,7% do 37,7% (18,9 tys. zdających);
- MORD Tarnów: 2018 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 50,1% do 54,3% (13 tys. zdających); 2020 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 55,1% do 69,1% (8,1 tys. zdających); 2018 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 31,7% do 33% (18,9 tys. zdających); 2020 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 34,6% do 40,8% (10 tys. zdających);
- MORD Nowy Sącz: 2018 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 51,4% do 55,1% (27 tys. zdających); 2020 r. egzamin teoretyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 51,8% do 60,9% (14,2 tys. zdających); 2018 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 34,6% do 35,4% (39,9 tys. zdających); 2020 r. egzamin praktyczny zdało w poszczególnych kwartałach od 37,5% do 41,6% (17,2 tys. zdających).

Analizy powyższe prowadzili wybrani pracownicy Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, którym z zakresach czynności przypisano zadania polegające

m.in. na analizie statystyk zdawalności w poszczególnych ośrodkach i analizie statystyk zdawalności egzaminatorów.

(akta kontroli str. 81-136, 165-188)

Departament nie miał bezpośredniego dostępu do statystyk. Dane otrzymywał zgodnie z obowiązującymi przepisami lub w razie potrzeby na swój wniosek. Dyrektor Departamentu wskazał, że „w każdym przypadku konieczności pozyskania danych statystycznych, pracownicy Departamentu za pomocą dostępnych środków komunikacji (innych niż droga papierowa) otrzymują te dane z poszczególnych ośrodków ruchu drogowego”.

Odnosnie do wykonywania przez marszałka obowiązku prowadzenia kwartalnych analiz zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku prowadzono szczegółową analizę zdawalności poszczególnych egzaminatorów na kat. B prawa jazdy, jak również analizę zdawalności w ośrodkach na wszystkie kategorie prawa jazdy. Dyrektor Departamentu wyjaśnił, że „jest to wykorzystywane do bieżącego monitoringu zdawalności i daje możliwość szybkiej reakcji w przypadkach znacznych odchyłeń od przyjętych wskaźników (dla ogólnej statystyki przyjęte odchylenie wynosi +/-5%, dla egzaminatorów +/-10%), co może skutkować podjęciem czynności kontrolnych”. Ponadto wyjaśnił, że „analiza daje możliwość przewidzenia prawdopodobnego trendu w procesie egzaminowania (zmiana danych statystycznych w obszarach ogólnej statystyki, oceny uzyskiwane przez osoby zdające na egzaminach teoretycznych, praktycznych)”.

(akta kontroli str. 136, 165-188, 189-190, 203-213)

Marszałek nie dysponował informacjami o średniej zdawalności w innych ośrodkach egzaminowania, zlokalizowanych na terenie innych województw. Wyjaśnił, że analiza zdawalności odbywa się w oparciu o dane dotyczące ośrodków ruchu drogowego działających w Małopolsce.

(akta kontroli str. 191-192, 219-233)

Departament skierował 23 marca 2018 r. do Policji pisma²⁸, w którym powołując się na obowiązek współpracy w zakresie przeprowadzania praktycznej części egzaminu na prawo jazdy, wynikający z art. 67 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami, zwrócił się z prośbą o umożliwienie przeprowadzania takich kontroli przez Wydział Ruchu Drogowego, wraz z przedstawicielami Departamentu. W piśmie wskazano osobę do kontaktu, w celu opracowania trybu kontroli oraz harmonogramu.

(akta kontroli str. 354-358)

Komendant Miejski Policji w Tarnowie oraz Komendanci Powiatowi w Oświęcimiu i Nowym Targu poinformowali, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, że w okresie objętym kontrolą nie prowadzono wspólnych kontroli drogowych części praktycznej egzaminów na kierowców, ponieważ Marszałek Województwa nie występował o przeprowadzenie takich czynności, natomiast Komendanci Miejscy w Krakowie i Nowym Sączu poinformowali, że w okresie objętym kontrolą funkcjonariusze Policji podejmowali w tym zakresie współpracę z UMWM (kontrole były przeprowadzone odpowiednio 23 maja 2018 r. i 5 czerwca 2018 r. oraz 10 maja 2018 r.). W ramach podjętych działań nie stwierdzono uwag.

²⁸ Pismo znakTK-IV.8041.15.2018 z 23 marca 2018 r. skierowane do Komendantów Miejskich Policji w Tarnowie, Nowym Sączu i Krakowie oraz Komendantów Powiatowych Policji w Oświęcimiu i Nowym Targu.

(akta kontroli str. 193-202, 214-218)

Wybrani pracownicy Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego mieli przypisane w zakresach czynności zadanie polegające na uczestniczeniu w szkoleniach dla egzaminatorów. Uczestniczyli oni w warsztatach dla egzaminatorów, podczas których były omawiane sprawy związane ze złożonymi odwołaniami, postawą egzaminatora, błędami popełnianymi przez egzaminatorów oraz danymi statystycznymi dotyczącymi m.in. powodów ustalenia oceny negatywnej z egzaminu, jak również interpretacją przepisów. Brali udział w warsztatach: w 2019 i 2021 r. – MORD Tarnów, w 2019 – MORD Kraków oraz w 2018 i 2021 – MORD Nowy Sącz.

(akta kontroli str. 81-135, 189-190, 203-213)

Marszałek wyjaśnił, że nie otrzymywał informacji ani od administratora danych, ani od CEK dotyczącej naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierowców, którzy zdali egzamin w MORD.

(akta kontroli str.191-192, 219-233)

Sprawy dotyczące delegowania pracowników oraz sprawy nadzoru nad jednostkami terenowymi znajdowały się w kompetencji kontrolnej komórki organizacyjnej Urzędu zajmującej się audytem i kontrolą. Departament Audytu i Kontroli w 2016 r. przeprowadził kontrole m.in. delegowania pracowników do oddziału terenowego w Oświęcimiu.

(akta kontroli str. 189-190, 203-213)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Marszałka w zakresie sprawowania nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą NIK pozytywnie ocenia sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych dla kandydatów na kierowców.

OBSZAR

2. Prowadzenie ewidencji egzaminatorów

Opis stanu
faktycznego

W ewidencji egzaminatorów figurowało 192 egzaminatorów (według stanu na 13 grudnia 2021 r.), z tego:

- jako zatrudnionych w wojewódzkich ośrodkach ruchu drogowego: w MORD w Krakowie – 66, w MORD w Nowym Sączu – 33, w MORD w Tarnowie – 18;
- jako zatrudnionych w WORD w Katowicach – 4, w WORD w Toruniu – 1, w WORD w Siedlcach – 1;
- jako niezatrudnionych – 70.

Prowadzona na bieżąco ewidencja egzaminatorów była dostępna w programie Excel. Była kompletna i zawierała wszystkie dane wskazane w art. 58 ust. 3 ustawy o kierujących, tj. m.in. numer ewidencyjny, numer PESEL, adres zamieszkania, poszczególne posiadane rodzaje uprawnień wynikające z ukończenia danego kursu kwalifikacyjnego, nazwę i adres MORD, w którym jest zatrudniony oraz datę

ważności wydanej legitymacji. W województwie małopolskim egzaminatorzy byli zatrudnieni tylko w jednym Ośrodku.

Spośród sześciu egzaminatorów, którzy według ewidencji prowadzonej w Urzędzie pracowali w MORD-ach a nie zostali wymienieni w wykazach przekazanych przez te Ośrodki:

- czterej zostali zatrudnieni w MORD po 30 września 2021 r. (dane przekazane z MORD były danymi na dzień 30 września 2021 r.);
- jeden już nie pracował;
- jeden był dyrektorem Ośrodka i nie egzaminował.

Trzech egzaminatorów niewpisanych do ewidencji a wykazanych jako zatrudnieni przez Ośrodki pracowało w innym województwie (byli wpisani do tamtejszej ewidencji).

(akta kontroli str. 22-254, 278-279, 451)

W „Karcie zgłoszeniowej” osoby zgłaszającej się na kurs dla kandydatów na egzaminatorów²⁹ wymagano wpisania: nazwiska i imienia, numeru PESEL, daty i miejsca urodzenia, miejsca zameldowania (kod pocztowy i miejscowość, ulica i numer domu), numeru telefonu, adresu e-mail oraz, jako załączniki, wymagano przedłożenia kserokopii posiadanego prawa jazdy, orzeczenia lekarskiego, orzeczenia psychologicznego, dokumentu potwierdzającego posiadanie wymaganego wykształcenia oraz zapytania o udzielenie informacji o osobie z Kartoteki karnej (tzw. KRK). Na Karcie zgłoszeniowej kandydat na egzaminatora podpisywał oświadczenie o spełnianiu wymagań dotyczący zapisu na kurs dla kandydatów na egzaminatorów.

(akta kontroli str. 258-262)

Analiza akt osobowych 30 egzaminatorów zatrudnionych w MORD w Krakowie, w MORD w Tarnowie i w MORD w Nowym Sączu wykazała, że w ich aktach osobowych znajdowały się dokumenty potwierdzające wymogi wynikające z art. 58 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, tj. m.in. posiadanie wymaganego wykształcenia, prawa jazdy i uprawnień egzaminatora w zakresie prawa jazdy kat. B od co najmniej trzech lat, odpowiedniego wieku oraz uprawnień egzaminatora uzyskanych po złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu przed komisją weryfikacyjną.

W jednym przypadku stwierdzono nieaktualne orzeczenie psychologiczne (było ważne do 19 kwietnia 2021 r.) i lekarskie (było ważne do 30 kwietnia 2021 r.) oraz w jednym nieaktualne orzeczenie lekarskie (było ważne do 29 października 2021 r.). Powodem braku ww. dokumentów był art. 12a ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

Pozostałe orzeczenia psychologiczne i lekarskie potwierdzały brak przeciwwskazań przedkładających je osób do wykonywania czynności egzaminatora.

²⁹ Zamieszczona na stronie internetowej <http://mord.krakow.pl/kursy-i-szkolenia/kursy-dla-kandydatow-na-egzaminatorow/>

W analizowanych aktach osobowych znajdowały się również przekazane przez egzaminatorów dokumenty m.in. informujące o dokonaniu przez nich zmiany nazwiska lub adresu.

(akta kontroli str. 278-287)

Odpowiadając na pytanie o sprawdzanie dawania rękojmi wykonywania swoich obowiązków przez kandydatów na egzaminatorów, kierownik Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego wskazał, że dawanie przez kandydata na egzaminatora takiej rękojmi, jako jedno z kryteriów których spełnienie pozwala na wpis do ewidencji, musi być spełnione w dacie wpisu. „(...) Późniejsze, naganne zachowanie, może być oceniane jako utrata gwarancji należytego wykonywania obowiązków egzaminatora, skutkująca skreśleniem z tej ewidencji. Przepisy ustawy o kierujących pojazdami nie konstruuje prawnej definicji pojęcia „rękojmi należytego wykonywania obowiązków”. W orzecznictwie sądów, na „rękojmi należytego wykonywania obowiązków egzaminatora” składa się całokształt jego cech charakteru i właściwości osobistych egzaminatora, których suma daje gwarancję, że będzie on wykonywał swoje obowiązki rzetelnie i bezstronnie. Obowiązki egzaminatora mają szczególny charakter, wiążą się z wymogiem pryncypialnej postawy, której cechą jest m.in. bezwzględne poszanowanie prawa. Uzasadnione jest z tego powodu stosowanie surowych kryteriów oceny osób, które ubiegają się o wpis do ewidencji egzaminatorów. Przy ocenie „rękojmi należytego wykonywania obowiązków przez egzaminatora” liczy się postawa kandydata na egzaminatora, która łącznie z osiągniętymi kwalifikacjami zawodowymi winna dawać przekonanie o należywym wykonywaniu obowiązków”.

(akta kontroli str. 263)

W Urzędzie nie było procedur zapewniających bieżącą kontrolę realizowania przez egzaminatorów obowiązków w zakresie niezwłocznego, najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania swoich obowiązków, przekazywania informacji o nazwie i adresie MORD, w których egzaminator został zatrudniony. Informację o zatrudnieniu Urząd otrzymywał bezpośrednio od Ośrodka, w którym egzaminator został zatrudniony. Urząd posiadał informację o zatrudnieniu egzaminatora, ponieważ zgodnie z zapisem § 59 rozporządzenia w sprawie egzaminowania, egzaminator zatrudniany w Ośrodku ruchu drogowego musi uzyskać zaświadczenie od organu ewidencyjnego o dokonaniu wpisu do ewidencji egzaminatorów, określającego zakres uprawnień do egzaminowania.

Zdaniem Kierownika Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „w tym miejscu należy wskazać, że przepis ten de facto „zaistnieje” w momencie wejścia w życie przepisów o CEPiK, ponieważ wtedy bez wprowadzenia takiej informacji egzaminator nie będzie mógł egzaminować (system nie będzie go „widział”)”.

(akta kontroli str. 444-446)

Od kontrolera prowadzącego czynności kontrolne w MORD w Nowym Sączu uzyskano informacje, że nie wystąpiły tam przypadki:

- skazania egzaminatorów za przestępstwa wymienione w art. 58 ust. 1 pkt 9 ustawy o kierujących pojazdami,
- czasowego braku ważnych orzeczeń lekarskich lub psychologicznych;
- prowadzenia egzaminu w sytuacjach określonych w art. 57 wskazanej ustawy.

(akta kontroli str. 248-250,359)

Zgodnie z art. 71 ust. 4 ustawy o kierujących pojazdami w przypadku skreślenia z ewidencji egzaminatora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja administracyjna o skreśleniu stała się ostateczna.

W okresie objętym kontrolą do ewidencji nie wpisano ponownie żadnego egzaminatora wykreślonego wcześniej z powodu naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania.

Przy rozpatrywaniu wniosku o wpis do ewidencji egzaminatorów sprawdzano czy nie zachodzą przesłanki uniemożliwiające dokonanie ponownego wpisu (jednym z wymaganych załączników składanych wraz z wnioskiem o wpis było zaświadczenie o niekaralności, czyli udzielenie informacji o osobie z Kartoteki Karnej). Osoba ponownie składająca wniosek o wpis do ewidencji egzaminatorów musi przedłożyć wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 58 ustawy o kierujących pojazdami i dodatkowo np. zaświadczenie o ukończeniu warsztatów doskonalenia zawodowego egzaminatorów, którego nieprzedłożenie było powodem wydania decyzji o skreśleniu z ewidencji.

(akta kontroli str. 258-262, 276, 447)

Z uwagi na prowadzenie ewidencji egzaminatorów w formie elektronicznej (plik Excel) nie jest możliwe, bez udziału administratora systemu, znalezienie „śladu” po wykreśleniu z niej egzaminatora. Kierownik Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego wystąpił z pytaniem do informatyków (za pośrednictwem Help desk-u – aplikacja wewnętrzna), ale do dnia zakończenia kontroli NIK, tj. do 31 stycznia 2022 r. nie uzyskano odpowiedzi.

(akta kontroli str. 450-451)

Marszałek nie miał wiedzy o egzaminatorach wykreślonych z ewidencji prowadzonych w innych województwach. W dwóch przypadkach kiedy egzaminator wykreślał się z innego województwa (właściwość miejscowa) i wpisywał do małopolskiej ewidencji UMWM współpracował z tym urzędem. Nie informował również np. marszałków sąsiednich województw o wykreśleniu egzaminatora z prowadzonej przez siebie ewidencji.

(akta kontroli str. 444-446)

Dyrektor Departamentu wyjaśnił, że „ze względu na brak możliwości współpracy Marszałka z administratorem CEK w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnianych przez kierowców, którzy zdali egzamin w danym WORD, na obecną chwilę trudno wskazać w jakim stopniu brak tej współpracy utrudnia rzetelną realizację sprawowania nadzoru nad sprawdzaniem kwalifikacji i prowadzeniem egzaminów państwowych. Niewątpliwie jednak umożliwienie dostępu do tej bazy i możliwość korzystania z niej byłoby pozytywnym elementem zwiększającym możliwość nadzoru nad WORD.”

(akta kontroli str. 442-443)

W latach 2018-2021 (30 września) w wyniku prowadzonych postępowań z ewidencji egzaminatorów wykreślono 36 egzaminatorów (w 2018 r. – 8, w 2019 r. – 9, w 2020 r. – 9, w 2021 r. – 10). Przyczynami wykreślenia z ewidencji było nieprzedłożenie:

- do dnia 7 stycznia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w roku ubiegłym w warsztatach doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów;
- ważnego orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora;
- ważnego orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora.

Nie wystąpiły przypadki skreślenia z ewidencji z powodu śmierci egzaminatora oraz rażącego naruszenia przepisów.

(akta kontroli str. 405-441)

W dokumentacji osobowej egzaminatorów zatrudnionych w MORD w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu³⁰ znajdowały się kserokopie zaświadczeń potwierdzających uczestnictwo (w poprzednim roku) w trzydniowych warsztatach doskonalenia zawodowego egzaminatorów (art. 62 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami). Weryfikując na bieżąco dane zamieszczone w ewidencji egzaminatorów, pracownicy Zespołu ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego sprawdzali m.in. ważność przedłożonych orzeczeń lekarskich i psychologicznych oraz terminowość przedkładania zaświadczeń potwierdzających uczestnictwo w roku poprzedzającym w warsztatach doskonalenia zawodowego. W przypadku stwierdzonych braków, wszczynano postępowanie administracyjne w sprawie skreślenia egzaminatora z ewidencji.

(akta kontroli str. 278-287)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie sposób prowadzenia ewidencji egzaminatorów kandydatów na kierowców.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi
Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niesformułowaniem uwag i wniosków NIK nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie.

³⁰ Analizą objęto dokumentację 30 egzaminatorów.

Kraków, lutego 2022 r.

Kontrolerzy:

Małgorzata Korusiewicz
Główny specjalista kontroli
państwowej

Barbara Madejska
Główny specjalista kontroli
państwowej

